

WMFKOEPEL

Driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw
Nummer 4 - oktober-november -december 2015 - jaargang 10
Verantwoordelijke uitgever : Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, Kuurne

WMFkoepel

WMFkoepel is het driemaandelijks tijdschrift van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw (WMF).

10e jaargang- nummer 4- 4e trimester 2015

Verantwoordelijke uitgever

Eric Vandorpe, Standaardmolen 20, 8520 Kuurne

Werken mee aan dit nummer

Katty De Wilde, Bart Vanwildemeersch, Eric Vandorpe.

Foto's

Vermeld bij de foto's. Voorpagina : Dag van de Natuur 2015 bij Natuurpunt De Vlasbek. Foto : Dirk De Smet.

Copyright

Overname van artikels wordt aanbevolen, mits bronvermelding.

Westvlaamse Milieufederatie vzw

De West-Vlaamse Milieufederatie (WMF) vzw is de koepelorganisatie van de West-Vlaamse natuur- en milieuverenigingen en beoogt de bescherming van de natuur en het leefmilieu van West-Vlaanderen. De WMF is in 1996 ontstaan uit het West-Vlaams Overleg en is een onafhankelijke en pluralistische vereniging en heeft geen enkele binding met politieke partijen. WMF is intermediaire partner van de Bond Beter Leefmilieu (BBL) vzw.

Lidmaatschap

Enkel natuur- en milieuverenigingen, werkzaam in West-Vlaanderen kunnen lid worden van de WMF vzw. Dit kan door zich schriftelijk kandidaat te stellen bij de voorzitter van de vzw : eric-vandorpe@scarlet.be.

Bestuursleden

Eric Vandorpe (voorzitter)
Kris Dekeyzer (ondervoorzitter) ;
Martine Langen (secretaris) ;
Marcel Heintjens (penningmeester) ;
Hans Vermeersch (bestuurslid).
Ann Top (bestuurslid).
Peter Hantson (bestuurslid).
Paul De Graeve (bestuurslid).

De West-Vlaamse Milieufederatie vzw is erkend door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De werking van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw wordt gesteund door :

WMF-vertegenwoordigers :

Provinciale Mineraad West-Vlaanderen :

kris.dekeyzer@vives.be (voorzitter) ;
peter.hantson@skynet.be ;
gabriel.vandemaele@telenet.be ;
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;
mheintjens@telenet.be

Plaatsvervangers : Martine Langen, Manuel De Witte, Kristina Naeyaert, Ann Top & Katty De Wilde

Provinciale Commissie Ruimtelijke Ordening (PROCORO)

eric-vandorpe@vives.be
katty.de.wilde@wmfkoepel.be
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

Inagro Adviesraad Proclam

kris.dekeyzer@vives.be
bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be ;
gabriel.vandemaele@pandora.be ;
manuel.de.witte@telenet.be
peter.hantson@skynet.be

Resoc Brugge

kris.dekeyzer@vives.be
plaatsvervanger : paul.degraeve@skynet.be

Adviescomité openlucht recreatie Westtoer

kris.dekeyzer@vives.be

Bekkenraden Bovenschelde, IJzer en Leie

eric-vandorpe@scarlet.be

SECRETARIAAT

Beenhouwersstraat 7

8000 Brugge

050/707.107

openingsuren

maandag van 8u15 tot 17u15
dinsdag van 8u15 tot 17u15
woensdag van 8u15 tot 12u15
donderdag van 8u15 tot 17u15
vrijdag van 8u15 tot 17u15

secretariaat

secretariaat@wmfkoepel.be

coördinator

katty.de.wilde@wmfkoepel.be

beleidsmedewerker

bart.vanwildemeersch@wmfkoepel.be

www.wmfkoepel.be

Inhoudstafel

Colofon.....2

Inhoudstafel en kalender3

Redactioneel.....4

Dag van de Natuur 2016

Fotoverslag5

West-Vlaamse natuurstudiedag 2016.....10

Bos

Hoe zou het nog zijn met :

Bos in West-Vlaanderen.....12

Fijn Stof

Verstandig hout verbranden

voor minder fijn stof.....14

Een mooie en groene toekomst

Beste WMF-wensen voor het nieuwe jaar.....20

Kalender

JANUARI

Werkgroep Meerjarenbeleidsnota WMF

Meer info : katty.de.wilde@wmfkoepel.be

FEBRUARI

Maandag 15 februari 2016

WMF-overleg - Brugge

met infosessie Kleine Landschapselementen

Meer info : katty.de.wilde@wmfkoepel.be

MAART

Zaterdag 5 maart 2016

WEST-VLAAMSE NATUURSTUDIEDAG

Meer info : zie blz 12 : van dit tijdschrift.

Maandag 21 maart 2016

ALGEMENE VERGADERING WMF

Roeselare

Meer info : katty.de.wilde@wmfkoepel.be

Beste lezer,

Het nieuwe jaar komt dichterbij. We zijn in de donkerste dagen van het jaar, de dagen gaan juist nog open en toe. Een ideaal moment om u allen te bedanken voor het vertrouwen dat u hebt in de West-Vlaamse Milieufederatie. Het is het moment om vele voornemens te formuleren voor het nieuwe jaar.

Nu de nieuwe regelgeving voor de Minasubsidies gekend is, zullen we zeker op uw medewerking willen rekenen. Een van de punten is het opmaken van een beleidsnota voor meerdere jaren. Die beleidsnota moet voor een periode van 5 jaar het algemeen beleid en de werking van de WMF als koepelvereniging omschrijven. Daarvoor willen we beroep doen op al onze lidverenigingen.

De laatste weken werden we overspoeld met pakken informatie aangaande de klimaatconferentie van Parijs. Het resultaat van de conferentie is zeker positief te noemen. Nu begint het grote werk voor al die landen die het ondertekend hebben, ben benieuwd wat men in ons Vlaanderen zal doen.

Nu we toch in de periode van goede voornemens zijn, stel ik voor om een persoonlijk klimaatactieplan op te stellen. Het hoeft geen plan te zijn die vele bladzijden beslaat. Het zal al voldoende zijn om concrete punten te realiseren die kunnen bijdragen voor een vermindering van de CO2 uitstoot.

Zo zijn er veel punten waar we gewoon als burger ons steentje kunnen bijdragen. Denk maar eens aan water, mobiliteit, voeding en energieverbruik. Aan u om iets concreet uit te denken en te doen.

Als positieve herinnering aan 2015 wil ik een speciaal dankwoord richten aan Katty en Bart onze twee medewerkers. Ze hebben samen alle opdrachten vanuit het bestuur goed afgewerkt. Dank u wel!

Het is nu de tijd waar we uitkijken naar de feestdagen....

Het is voornamelijk een tijd van winters genieten.

In deze periode van het jaar wens ik aan iedereen die met ons leefmilieu begaan is een Zalig Kerstfeest en een Gelukkig Nieuwjaar.

Vandorpe Eric
Voorzitter WMF

BEZOEK DE WEST-VLAAMSE MILIEUFEDERATIE NU OOK OP FACEBOOK!

www.facebook.com/wmfkoepel.be

FOTOVERSLAG DAG VAN DE NATUUR WEST-VLAANDEREN - 21 & 22 NOVEMBER 2015

Op 21 en 22 november 2015 ging in West-Vlaanderen voor de 37ste keer de Dag van de Natuur door. Natuurpunt nodigt op die dag iedereen uit om eens mee te komen werken in de natuur. Ook dit jaar waren er weer heel wat projecten en werkwilligen. Alleen het weer wou het 2de jaar op rij niet erg mee : de eerste winterse buien met smeltende sneeuw, ijskoude regen, felle windstoten en zelfs hier en daar hagel waren ons deel. Een paar activiteiten moesten daardoor worden uitgesteld tot op een droger tijdstip. Bij de meeste projecten echter trotseerden de vrijwilligers moedig de elementen. Allemaal samen maakten ze er opnieuw een geslaagde werkdag voor de natuur van West-Vlaanderen van.

Grote foto boven : Natuurpunt Mandelstreke aan het werk in De Kleiputten te Rumbeke.

Natuurpunt De Torenvalk had traditiegetrouw weer heel wat projecten. Hiernaast op de foto : beplanting op een nieuw aangekocht stuk weide aan het Jobeekbosje te Zvevezele. Hierboven alle werklustigen, die meehielpen om samen met ANB nog eens 2 ha bos aan te planten in de Meikensbossen te Dentergem. Natuurpunt De Torenvalk deed voor Dag van de Natuur ook nog natuurbeheerwerken en aanplantingen in de Vagevuurbossen te Wingene, in de Vijfstraat te Pittem, in het Raverschootsveld te Zvevezele en repareerde ook nestkasten voor torenvalken, kerkuilen en steenuilen.

In de Bergstraat in Tielst werkte Natuurpunt De Torenvalk samen met gemeentebestuur Tielst aan een houtrijn, deed een kleine aanplant en maakte wilgenstekken klaar voor een gratis bedeling (foto links boven). Natuurpunt De Buijzerd (foto rechts boven) maaide, hakte en kapte in natuurgebied 't Spoorwegdomein in Ingelmunster.

Natuurpunt De Vlasbek (grote foto hierboven) deed natuurbeheerswerken in het Oude Leiereservaat te Kuurne. De tuinbouwschool hielp hen met de nodige machines. Bij Natuurpunt Waregem (foto hieronder) trotseerde men eveneens het barre weer. Zij knotten wilgen en zetten bramen en struiken terug in natuurgebied Oude Spoorwegberm te Zulte.

In de Villaplasjes in De Gavers (foto links helemaal boven) verwijderde Natuurpunt Gaverstreke opslag rond een amfibieënpoel. NP Avelgem plantte zomereiken, meidoorn en sleedoorn aan. In t Hoogveld te Zedelgem (foto rechts helemaal boven en hierboven) startte men met de aanplant van maar liefst 10ha bos. Natuurpunt Zedelgem daar stak samen met BOS+ en de gemeente Zedelgem de handen flink uit de mouwen.

Natuurpunt Zwevegem (geen foto) deed voor Dag van de Natuur een aanplant in het Braebos. Natuurpunt Jabbeke (foto hierboven) deed natuurbeheerswerken in natuurgebied het Maskobos. Natuurpunt Brugge (grote foto hieronder) werkte samen met Natuurcentrum Beisbroek in het Rode Dopheiderservaat. Natuurpunt beheert in dit reservaat ongeveer 5 ha bos, waar het rode dopheideplantje een centrale rol inneemt.

Natuurpunt Beernem en de jongeren van De Stekkertjes (grote foto boven) verwerkten snoeihout in natuurreservaat Miseriebocht. Bij Natuurpunt Damme (foto's hierboven rechts en links) ging men aan de slag in natuurgebied De Stadswallen. Tussendoor werd er gezellig samen gegeten. Ook in Natuurpunt De Gulke Putten (foto hier rechts onder) werd er naar jaarlijkse gewoonte naarstig gewerkt en na afloop de innerlijke mens versterkt met een warm drankje of borreltje.

Op de Oosteroever te Oostende ging Natuurpunt Middenkust (foto hieronder links) de duinen in. Ze gingen met riek, rijf en hooiberrei het maaisel te lijf en voerden het af. Daarna werd er op stap gegaan met een natuurgids om iedereen die dat wou kennis te laten maken met het beheerplan voor de Oosteroever-duinen. Ook daar werd er afgesloten met een hapje en drankje. Aan de oost- en middenkust gingen er ook nog Dag van de Natuurprojecten door in De Zandpanne bij Natuurpunt De Haan en bij bezoekerscentrum de Uitkerkse Polders.

Natuurwerkgroep Torhout verwijderde jonge boompjes tussen heide in het Groenhovebos. (foto van Jozef Germonprez helemaal boven links) en wiede wilgenschuiten in het Koebeekbekken. In het Houtland gingen er ook nog Dag van de natuur-activiteiten door bij de vrienden van de Hoge Dijken bij bezoekerscentrum "De Grote Zaagbek" te Oudenburg, bij Natuurpunt De Ruidenberg in Ichtegem en bij natuurpunt Gistel-Oudenburg. Natuurpunt Westland en Stichting Marguerite Yourcenar (foto helemaal bovenaan rechts en hierboven links) plantten een gemengde houtkant aan op de Sulferberg in Heuvelland. Deze houtkant uit streekeigen groen moet akkervogels een schuilplaats bieden aan de rand van een akkervogelgraanveld. Natuurpunt Poperinge-Vleteren (foto hierboven rechts) maakte de haag vrij op een recent aangekocht weiland langs de Heidebeek. In natuurreservaat de Leiemeersen te Wervik (foto hieronder) maakte Natuurpunt Wervik een eerdere aanplant vrij en voerde het maaisel af. In natuurgebied 't Bosseltje te Langemark moest Natuurpunt Westland (foto hiernaast) noodgedwongen door het weer hun activiteit van zondag 22 november uitstellen tot de daaropvolgende week. Gelukkig kon men dan de bouw van het geplande insectenhotel afmaken onder een stralend zonnetje. In de Westhoek gingen ook nog activiteiten door bij Natuurpunt Ijzervallei in De Blankaart en bij Natuurpunt Westland in Fort Saint-Nicolas te Boezinge-Ieper.

West-Vlaamse natuurstudiedag

zaterdag 5 maart 2016

9.00 - 16.30 uur (met receptie)

@ KU Leuven KULAK

Etienne Sabbelaan 53

8500 Kortrijk

west-vlaanderen
de gedreven provincie

Vrijwilligers over hun onderzoek
tettings • puutn • muuzn • blommn • ehels • biejn
stekpietn • zwientjes • zwalms • kobbn • pollipn

Paralleel: cursus
van start met
waarnemingen.be

www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

natuurpunt

KU LEUVEN kulak

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

WEST-VLAAMSE
MILIEU
FEDERATIE

West-Vlaamse natuurstudiedag

PROGRAMMA

Voormiddag

09.00	Ontvangst en koffie	13.45
09.30	Welkom Olivier Dochy - Provincie West-Vlaanderen	13.55
09.35	15 jaar Huis-& Gierzwaluwacties in Mergusland F. Descheemaeker en W. Vermeersch-VWG Mergus	
10.10	Wat leer je uit bodemvallen? Ervaringen uit heiderelicten in de Brugse Zandstreek Wouter Dekoninck-KBIN	14.05
10.40	Nieuw : de soortenmeetnetten Wouter Vanreusel-Natuurpunt Studie	14.25
10.55	Pauze	
11.15	Op zoek naar Kamsalamander in Wijnendalebos Geert Carette-Natuur.werkgroep Torhout	14.55
11.35	Monitoring van planten en zoogdieren in Doeveren Miguel Depoortere en Bram D'Hondt-Natuurpunt Zedelgem	
12.00	Dieren onder de wielen voorlopige resultaten Diemer Vercayie-Natuurpunt Studie	15.15
12.15	Regenwormen in de Roeselaarse wegbermen Dieter Anseeuw-Vives	15.45
12.35	Middagpauze met vegetarische broodjeslunch	16.15

In de voor- en namiddag kan men ook kiezen voor een sessie "starten met waarnemingen.be" en "mobiel waarnemen met excursie".

Namiddag

1000-soortenweekend in Bulskampveld
Bart Decrop/Lynn Vanheste- Provincie W-Vl.
Eerste resultaten van de provinciale soortenactieplannen
Olivier Dochy - Provincie West-Vlaanderen
Aan de slag met bijen en hommels
Jens D'Haeseleer- Natuurpunt Studie
Robrecht Pillen-Natuurpunt Damme
Bruine kiekendieven
Werken met merken, elke waarneming telt
A. Anselin-INBO, H. Castelijns- WG Roofvogels
Zeeland & K.Degraeve-NWG De Kerkuil
Pauze
Van prachtoproller tot juweeltje over pissenbedden in West-Vlaanderen
Pepijn Boerave-Spinicoris/JNM Westland
De vloedlijn onder de loep
Hans De Blauwe- Strandwerkgroep België
Slotwoord
Gedeputeerde Guido Decorte-Provincie W-Vl.

De dag wordt afgesloten met een **receptie**, verzorgd door de vrijwilligers van Natuurpunt.

Vrijwilligers over hun onderzoek
tettings • puutn • muuzn • blommn • ehels • biejn
stekpietn • zwientjes • zwalms • kobbn • pollipn

Paralleel: cursus
van start met
waarnemingen.be

www.wmfkoepel.be/natuurstudiedag

natuurpunt

KU LEUVEN

kulak

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

WMFkoepel

HOE ZOU HET NOG ZIJN MET : BOS IN WEST-VLAANDEREN

Bescherming en uitbreiding van bossen in Vlaanderen. Sinds komiek Wouter Deprez er naar aanleiding van het dossier Essers bovenop sprong, vond de media het weer de moeite om er wat inkt over te laten vloeien. Bos in West-Vlaanderen is ook een thema dat WMF en lidverenigingen als sinds jaar en dag opvolgen en dat ons nauw aan het hart ligt. Tijd voor een stand van zaken voor onze Provincie. Bert Desomviele van BOS+ kwam eind oktober dus naar aanleiding van de algemene ledenvergadering van WMF naar West-Vlaanderen afgezakt om samen eens de balans te maken. (foto Wijendalebos - Torhout)

De laatste Boswijzer, een onbruikbaar instrument

Als men afgaat op de laatste boswijzer is er de recentste jaren in Vlaanderen veel bos bijgekomen. 8000 hectare om precies te zijn. Maar schijn bedriegt : de parameters voor de vorige boswijzers waren begroeiing van hoger dan 3m en met een oppervlakte van meer dan 0,5 ha, terwijl de laatste Boswijzer veel gevoeliger werd afgesteld. Daardoor werden zelfs infrastructures lager dan 3m en kleiner dan 0,5 ha herkend als bos. En zo geschiedde het dat er ook bomen in particuliere tuinen, rotondes e.d. als bos werden meegerekend. Door het gebruiken van deze zeer verschillende parameters in opeenvolgende boswijzers werd het instrument dus in de praktijk onbruikbaar om uitspraken te kunnen doen over de evolutie van bos de afgelopen jaren in Vlaanderen.

Kan bosbehoud wel in een regio als Vlaanderen?

Wat men vaak hoort is : “Vlaanderen is een dichtbevolkte

regio en dus is er weinig plaats voor bos”. En wat er nog is, moet dan ook dikwijls plaats maken voor andere bestemmingen. Maar waar een wil is, is een weg dat bewijzen de bossen bij het Ruhrgebied, Londen en Parijs, ook dichtbevolkte regio's, die men kan vergelijken met Vlaanderen. En Ierland bijvoorbeeld heeft de voorbije 20 jaar 265.000 ha nieuw bos bijgeplant. Denemarken streeft dan weer naar een bosindex tussen de 20 en de 25%. Daar heeft men tussen 1994 en 2004 20.000 ha nieuw bos aangeplant. In Nederland is het doel tussen 1994 en 2020 75.000ha nieuw bos te realiseren. Al 35% van de geplande oppervlakte is er bij gekomen.

In Vlaanderen echter zien we dat er per dag bijna 6ha verharding bijkomt en dat de versnippering zich doorzet. Dit moet dringend aangepakt. De Vlaamse overheid beschikt nu ook over de “natuurwaardeverkenner”. Dit instrument toont aan dat de jaarlijkse kostprijs door verlies aan ecosystemendiensten door ontbossing

hoog liggen. Dit toont aan dat het ook economisch verstandiger is om bossen te behouden.

Waardevolle maar vogelvrije zonevreemde bossen ?

Vlaanderen heeft ook nog heel wat waardevolle zonevreemde bossen. Dit zijn bossen die in de realiteit bos zijn, dikwijls zelfs heel waardevol bos, maar die een andere bestemming hebben, zoals woonzone, industriegebied of landbouwgebied. Deze bossen zijn bedreigd omdat ze met een simpele stedenbouwkundige vergunning kunnen gekapt worden. In 2003 heeft het INBO een analyse naar het voorkomen en de waarde van de zonevreemde bossen in Vlaanderen gehouden. Het resultaat is een rangschikking van de meest waardevolle zonevreemde bossen. De studie pleit voor een dringende oplossing. De bal gaat aan het rollen

voor een probleem dat vandaag meer dan 10 jaar later nog steeds niet opgelost is. Het Lappersfortbos dat bezet werd in 2001. Is het eerste symbooldossier van de zonevreemde bossen. In 2009 valt er een beslissing. 13,5 hectare wordt aangekocht door Stad Brugge en de Vlaamse gemeenschap, de rest wordt ontbost om er kantoorgebouwen op te zetten.

Foto hiernaast : bezetting van het zonevreemde Lappersfortbos resulteerde uiteindelijk toch in de aankoop van een deel ervan. De doorgedreven actie van de bezetters, gesteund door het Groene Gordel Front om het bos te redden werd echt een symbooldossier om de kwetsbaarheid van zonevreemde bossen in Vlaanderen aan te kaarten. (foto : www.stadsomroep.be). Het zonevreemde Ferrarisbos (foto hierboven) in Wilrijk dat eveneens werd bezet omdat het met kap werd bedreigd door de uitbreidingsplannen van het transportbedrijf Essers, kon niet in hetzelfde succes delen. Het eeuwenoude bos ging onverbiddelijk tegen de vlakte, maar tot vandaag heeft het bedrijf daar nog steeds niet uitgebreid. Het bedrijf wil echter nu in Limburg alweer een waardevol bos kappen opnieuw om te kunnen uitbreiden. (foto www.dewereldmorgen.be).

Foto hieronder : bezetters in het Ferrarisbos te Wilrijk. Talrijke bekende Vlamingen schaarden zich achter de bescherming van dit zonevreemde historisch waardevolle bos. Tevergeefs. Enige lichtpuntje is dat het probleem van bedreigde waardevolle zonevreemde bossen de media haalt. (foto www.destandaard.be)

BV's in de bres voor bos

In 2013 krijgt het bedrijf Essers de toestemming om een Ferrarisbos in Wilrijk te kappen om hun bedrijf te kunnen uitbreiden. De uitbreiding echter is tot de dag van vandaag niet gebeurd en zal ook nooit gebeuren. Onder de paraplu van BOS+ publiceerden tientallen BV's een open brief. 4000 Vlamingen ondertekenden. Wat volgde is een parlementair debat over een plan van aanpak. 20.000 ha waardevol zonevreed bos heeft dringend een bescherming nodig. In 2015 doet hetzelfde bedrijf Essers opnieuw een aanvraag. Nu om een bos in natuurgebied met de hoogste Europese bescherming van Natura 2000 te mogen kappen. Wanneer blijkt dat de minister van Leefmilieu Joke Schauvliege daar positief tegenover staat, is de maat vol voor komiek Wouter Deprez. Hij bindt de kat de bel aan en krijgt ruim gehoor bij de media en de burger. Heel de polemiek tussen Deprez en minister Schauvliege bracht pijnlijk aan het licht dat er wel veel gekapt mag worden, maar dat de compensaties achterblijven.

Eindelijk een doorbraak, maar we zijn er nog niet

Begin december 2015 kwam er dan eindelijk ook een belangrijke vooruitgang in dit dossier : de Vlaamse regering bereikte een akkoord over het opstellen van een wetenschappelijke kaart waarop de waardevolle zonevreedde bossen aangeduid zullen staan. Het is de bedoeling dat deze met kap bedreigde bossen op die manier een voorlopige bescherming kunnen krijgen. Daarna volgt een openbaar onderzoek dat tot een definitieve bescherming moet leiden.

Foto boven : het Preshoekbos, het stadsrandbos van Kortrijk-Menen is één van de mooie bosuitbreidingsprojecten van West-Vlaanderen. 17 jaar geleden besloot de Vlaamse regering dat er een stadsrandbos van 250 ha moest komen in de regio Kortrijk. Momenteel is daarvan al 75 ha bebost. Natuurkoepel Zuid-West-Vlaanderen berekende dat aan dit tempo het bos pas zal klaar zijn over 166 jaar! in 2181. De laatste 9 jaar heeft ANB geen grond meer kunnen bijkopen en minister Schauvliege voorziet bovendien dat er tegen 2030 maar 9ha zal bijgekocht kunnen worden. Nochtans zit er voor aankoop van gronden genoeg geld in het Boscompensatiefonds. (Foto Elke Vantomme).

Foto hiernaast : Bomen planten voor het Oostendse stadsrandbos. Het stadsrandbos van Oostende is ook een positief voorbeeld van een ambitieus bosuitbreidingsproject. Sinds 1996 koopt Stad oostende jaarlijks lappen grond om te bebossen. Het bos moet uiteindelijk 150ha groot worden. Momenteel zit men aan iets meer dan de helft daarvan. (foto www.buitengoed.be)

De West-Vlaamse Milieufederatie is tevreden dat er eindelijk weer een belangrijke stap vooruit is gezet in de bescherming van deze kwetsbare bossen, maar we zijn er nog niet. We volgen ook in dit dossier samen met andere natuurverenigingen, zoals BOS + en Natuurpunt nauw op wat het uiteindelijke resultaat zal zijn. Een soortgelijke procedure werd immers ook gevolgd voor de bescherming van de kustpoldergraslanden. Dit resulteerde echter in weinig tot geen extra kwaliteit van bescherming van deze kustpoldergraslanden, die nochtans ook van onschatbare waarde zijn voor ons ecosysteem.

Bos in West-Vlaanderen

En hoe is het nu eigenlijk gesteld met het areaal bos in West-Vlaanderen? Weinigen weten dat iets meer dan 100 jaar geleden West-Vlaanderen een bosrijk gebied was. De eerste wereldoorlog bracht hier een drastische verandering in. Vandaag is West-Vlaanderen de meest bosarme Provincie. Slechts 3,5% van de oppervlakte van West-Vlaanderen is bebost t.o.v. 13,7% in Vlaanderen. En ook in West-Vlaanderen zijn er zonevreedde bossen, zo'n 385ha om precies te zijn. Maar het mag en moet gezegd dat er in West-Vlaanderen de afgelopen tiental jaren mooie inspanningen zijn gedaan voor meer bos. Vooral het Provinciebestuur, ANB en natuurverenigingen hebben zich er voor ingezet. Zo zijn er mooie bosuitbreidingsprojecten in Oostende, Kortrijk-Menen, Ieper, Blankenberge, Wevelgem, Bredene, Brugge, Izegem, Tielt, Roeselare, Zedelgem, Torhout,.... Met als resultaat zo'n 400 à 500 ha effectieve bosuitbreiding in 15 jaar. Maar dit is jammer genoeg maar 25% van wat het zou moeten zijn volgens de visiedocumenten van ANB.

Tekst : Katty De Wilde, WMF vzw

Meer info en achtergrond :

Presentatie van Bert Desomviele, directeur BOS +, Algemene Vergadering WMF op 27 oktober te Brugge.

Reportage Focus/WTV 2 december 2015 : "385ha zonevreedde bossen in West-Vlaanderen worden beschermd."

MINDER FIJN STOF DOOR VERSTANDIGER HOUT VERBRANDEN

41% van het rechtstreeks uitgestoten fijn stof wordt veroorzaakt door huishoudens. En hiervan is meer dan 90% veroorzaakt door houtverbranding. Deze verrassende conclusie uit een grootschalig onderzoek van VMM en VITO sloeg eind 2013 in als een bom. Waar eerder vooral naar de uitstoot van de industrie en het verkeer werd gekeken, kwamen de houtkachels en tuinvuurtjes in het vizier.

De prijs voor een vat olie staat momenteel op een historisch laag niveau. Dit zorgt voor een verlaagde interesse in investeringen in duurzame energie, of een verminderde 'sense of urgency'. Nochtans staat de wereld voor één van haar grootste uitdagingen, zonet de grootste ooit : het probleem van de broeikasgassen aanpakken. Kijk maar naar de berichten die je leest over de klimaatop in Parijs.

Wat is fijn stof?

Veelal rechtstreeks verbonden met de uitstoot van broeikasgassen, is de uitstoot van luchtvervuiling. Naast gigantische hoeveelheden CO₂ en giftige gassen, stoten we ook grote hoeveelheden stof de lucht in bij het verbranden van olie of biomassa, het telen van dieren, het overladen van goederen enzovoort. Ook de

zee en de woestijnen zijn trouwens producenten van grote hoeveelheden stof. Heel wat van die stofdeeltjes gaan daarenboven nog eens reageren of zich verbinden tot andere, soms nog meer schadelijke gassen of fijn stof. En dit allemaal samen heet dan luchtvervuiling.

Het rechtstreeks uitgestoten fijn stof heet 'primair fijn stof'. Het stof dat na een reactie ontstaat is het 'secundair fijn stof'. Afhankelijk van de grootte van dat fijn stof en van de samenstelling ervan, wordt het schadelijker voor het leefmilieu. Zo dringen fijn stofdeeltjes met een grootte kleiner dan 5µm (1/10de van de doorsnee van een menselijk haar) dringen tot diep in de longen door, waar ze zich nestelen,

of mee in de bloedbaan worden opgenomen om hier en daar reacties in het lichaam te veroorzaken. De reactie van het lichaam op die superfijne deeltjes hangt dan weer af van de samenstelling ervan. Zo zal zeezout minder hevige reacties teweegbrengen als een fijn stofdeeltje dat verbonden is met een bacterie, of roet.

En het wordt nog complexer. De totale hoeveelheid fijn stof op een plaats wordt opgebouwd uit een achtergrondconcentratie die zowel van over de grenzen komt en als uit de regio waar je woont. Daar kan je op jezelf dus niet veel aan doen. Deze achtergrond wordt geschat op een 70%-80%.

Best heel wat dus. Achtergrondconcentratie wordt opgebouwd door bv stuifzand uit de sahara, of zeezout uit de Noordzee. Maar ook de industrie in de buurt van Rijsel of in eigen land, een verbrandingsoven en het drukke verkeer, geven een algemene achtergrondconcentratie.

Het komt allemaal wat dichterbij als je de stedelijke achtergrond gaat bekijken. Zo heeft iemand die in een drukke stad woont, met veel transport, industrie en huishoudens een grote stedelijke concentratie aan fijn stof. Mensen op het platteland zullen eerder last hebben van het fijn stof uit de akkerbouw en (veel schadelijker door ammoniumsulfaat en ammoniumnitraat) de veeteelt

En als we uiteindelijk heel dichtbij komen, je eigen straat, dan kan je zelf wel inbeelden waar je last van hebt. Hier is het binnenmilieu van het huis de plaats

met de meeste schadelijke stoffen: als je eten aanbrandt, je stookt het haardvuur aan, je stofzuigt en verlucht niet goed, je poetst met schadelijke producten,... al deze zaken hebben effect op de luchtkwaliteit binnenshuis. Als je dan denkt dat je buiten veilig bent: rij dan maar eens met de fiets achter een tweetaktbrommer, wandel eens door een drukke straat of geniet van de frisse lucht als de buurman (uiteraard) weer eens vuurtje stookt op de foute manier. Deze lokale effecten zouden snel kunnen opgaan in de algemene pot van fijn stof, moesten er niet de foute weersomstandigheden zijn, de smalle straat met hoge huizen of de bomenrij die de smog in je straat houdt.

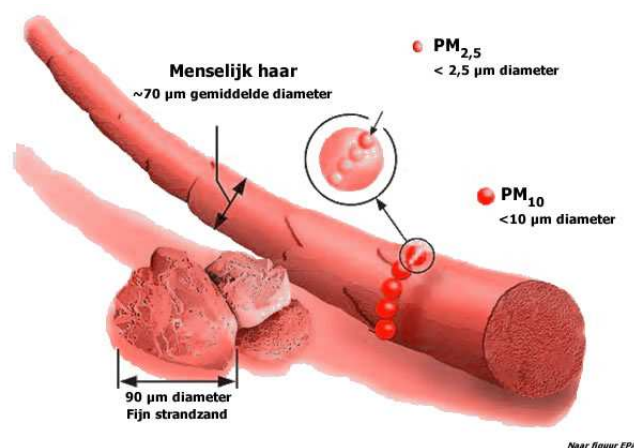
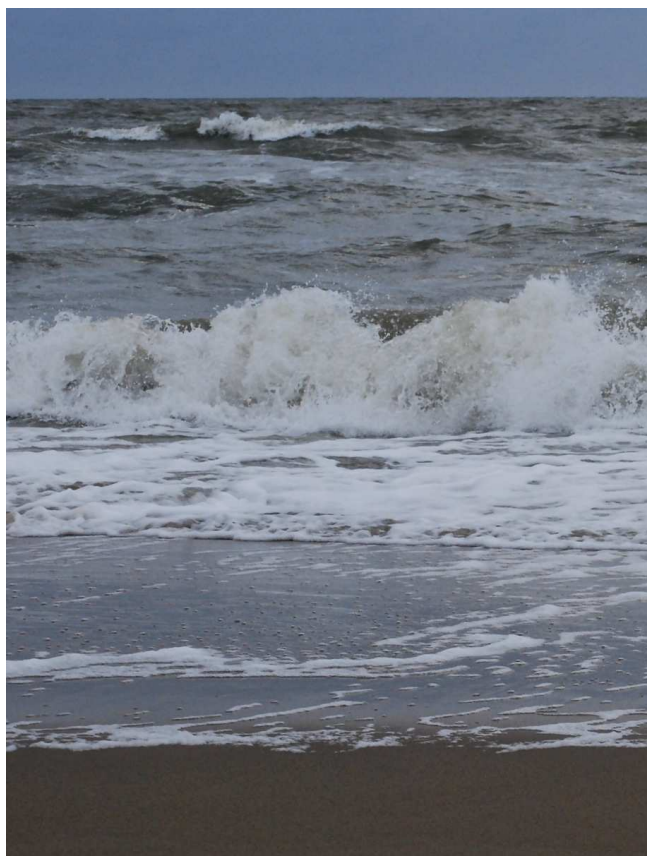

Foto helemaal boven : aan de achtergrondconcentratie fijn stof kan je zelf op je eentje weinig veranderen. Dit fijn stof is afkomstig van opvliegend zand en zeezout (verdampt zeewater), maar ook van industrie, veeteelt en dergelijk. Foto hierboven : hoe fijner de stofdeeltjes hoe dieper ze kunnen binnendringen in de longen.

Fijn stof ook een probleem voor plattelandsbewoners

Maar ook de mensen op het platteland hebben ermee te maken. We haalden eerder al de achtergrondconcentraties en de landbouw aan. Ook de afgelegen ligging heeft effecten op de concentraties aan fijn stof. Zo zijn heel wat serres niet aangesloten op het aardgasnetwerk en moeten deze stoken op zware stookolie en gebruiken veel meer mensen nog de oude houtkachel om het gemakkelijker beschikbare hout te verbranden. We zijn dus overal een beetje 'gejosd'.

Maar is dat nu eigenlijk wel zo schadelijk?

Mensen leven toch steeds langer en de technieken worden steeds beter, dus de vervuiling minder? Inderdaad. Heel wat processen stoten al beduidend minder fijn stof uit. Niet alleen de verhuis van de zware industrie –naar meer permissieve landen- heeft ervoor gezorgd dat we al heel wat vrijer kunnen ademen (Londen bijvoorbeeld kent de historische Fog-dagen door de steenkoolkacheltjes niet meer), maar ook de filters in landbouw en nijverheid en de betere technieken zorgen voor wat meer ademruimte. Maar... we leven met steeds meer op een beperkte ruimte. Onze levensstijl is nog verre van duurzaam te noemen (dieselwagens, houtkachels, overconsumptie, ...) en minder uitstoot per eenheid (auto, varken, bedrijven, ...) wordt gecompenseerd door meer eenheden, de klimaatverandering zal de

effecten daarbij nog versterken. Ook het aftakelen van de groenelementen die fijn stof afvangen maakt dat het gemakkelijker terug op warrelt ('resuspensie' geheten). Heel die troep zorgde in België alleen al (volgens Air quality in Europe-2015 report) voor 11.700 vroegtijdige sterftes in 2012. Daarnaast wordt fijn stof gelinkt aan allergieën, vroegtijdige geboortes, kanker, diabetes,... en heel veel koppijn. Want heel wat mensen trachten er aan te werken, terwijl heel wat andere mensen het beu zijn om alarmerende berichten te krijgen.

Foto's boven : de nabijheid van de Noordzee en de vele veeteeltbedrijven zijn een belangrijke bron van fijn stof in West-Vlaanderen (foto veestal : www.veeteelt.nl). Foto hierboven : Brommertjes met 2-taktmotor zijn zeer vervuilend en eveneens een belangrijke bron van schadelijk fijn stof.

Actie!

Tijd voor actie dus, dachten we bij de West-Vlaamse Milieufederatie en met ons de aangesloten organisaties. Omdat er wel eens gezegd wordt dat je eerst de balk uit je eigen oog moet halen, pakken we eerst de eigen uitstoot aan.

Via de beheerwerken in natuurgebieden en eigen tuinen, komen we aan hout om de winters warm door te komen. En vermits deze houtstook ook een aanzienlijke bijdrage levert (41%) aan de uitstoot van fijn stof, was de keuze snel gemaakt. Omdat we de expertise niet steeds zelf in huis hebben, schuimden we de gezondheidsmarkt af naar mogelijke samenwerkingen. Het Lokaal Gezondheidsoverleg bleek veel expertise in huis te hebben op dit vlak. En ze heeft de meeste contacten in onze regio als het gaat om gezondheid en milieu. Daarom hebben we hen succesvol trachten te verleiden voor een gezamenlijk werkpad. Gedurende een drietal jaar zal het niet alleen blijven bij een gezamenlijke aanpak van fijn stof uit houtverbranding bij particulieren, maar willen we ook modellen uitwerken om in de eigen gemeente aan de slag te gaan in de strijd tegen fijn stof.

Gezonder en goedkoper hout verbranden

Onder deze noemer gaan de West-Vlaamse Milieufederatie en de LOGO's van West-Vlaanderen samen op zoek naar vormers die de juiste houtverbrandingstechnieken willen aanbrengen bij hun eigen achterban en ruimer. Aan de hand van proefopstellingen en interessante kennis, willen we de uitstoot van fijn stof door het verbranden van hout niet alleen aanzienlijk terugbrengen, we willen het ook efficiënter en dus goedkoper maken. We zijn dan ook op zoek naar een aantal vrijwilligers die de vorming willen geven. Uiteraard zullen we hen omringen met de juiste opleiding, doen we de juiste administratieve ondersteuning en begeleiden we hen in de contacten met de afdelingen. Wil je je hiervoor opgeven? Aarzel niet om contact te nemen met het secretariaat van de West-Vlaamse Milieufederatie vzw.

En wat willen we verder nog doen?

Naast onze eigen fijn stof uitstoot, willen we de gemeenten warm maken voor het werken aan een fijnstofwerend beleid. De gemeente kan o.a. haar

Wat kan je zelf doen tegen fijn stof?

Alles begint uiteraard met het focussen op een gezonde omgeving: niet roken, je huis voldoende verluchten en er op letten dat er niet te veel 'vuile' lucht in huis hangt (haard, spuitbussen, kookvuur, stofzuigen met gesloten ramen,...).

En buiten kan je best niet te veel sporten in druk bereden verkeersassen, of met je kinderen in de bakfiets dicht tegen de uitlaat van een tweetaktbrommertje gaan hangen. Als je werk aan een drukke verkeersas ligt, laat je tijdens de spits best de ramen even dicht.

Maak op de middag dan even een wandelingetje in het groen, maar mijd de kettingzagen en bladblazers, want deze stoten elk een equivalent uit van een file van 40 bestelwagens.

In de zomer kan het, vooral op het platteland, gevaarlijk zijn om bij ozonalarm hevige fysieke inspanningen te leveren. Ozon breekt immers af onder invloed van luchtvervuiling en die is minder geconcentreerd op het platteland, vandaar de hogere concentraties.

Daarnaast kan je ook zelf de omgeving van anderen minder ongezond maken. Dit door in eerste instantie

met het voorgaande rekening te houden, maar ook door bijvoorbeeld meer de fiets of het openbaar vervoer te gebruiken (ipv een dieselwagen), de tweetaktbrommer te vervangen door een elektrische, niet overbodig online te bestellen, veel groen in je tuin te planten en je vuurtje stook verstandig en zo weinig mogelijk uit te voeren.

Tekst Bart Vanwildemeersch

Foto's : Natuurbeheer levert soms wel wat brandhout op, een goedkope energiebron. Houtverbranding echter zorgt voor heel wat schadelijk fijn stof. Verstandig en zuinig omgaan met houtverbranding is dus onze boodschap. Voldoende groen helpt ook onze omgeving gezonder te maken.

DE WEST-VLAAMSE MILIEUFEDERATIE
WENST JE
EEN GELUKKIG & GROEN 2016

